

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, József királyi herceg-utca 1.
(Bika-bérház.) — Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS POLGÁRI PÁRTI ÚJSÁG

Előfizetési ár: havonta 22.— pengő,
egyes szám ára: 4 oldalas 80 fillér,
6 oldalas 1.20, 8 oldalas 1.60 pengő.

Igazságot!

Az emberi életnek úgyszólván legtöbb szenvedését az idézi elő, hogy igazságtalanságokat könytelen eltűnni. Már az maga is erősen zavarja a nyugodt életvitelt, ha igazságtalanság éri az olyan embert, aki védekezni képes és helyrehozhatja vagy helyrehozhatja a hibát. De az a helyzet, amikor olyan igazságtalanságok történnek az emberrel, amin — hatáskörén kívül esvén a segítség lehetősége —, nem tud változtatni, alkalmas arra, hogy teljesen megzavarja gondolkodását, termelő erejét és a társadalomnak hasznátalan taggá váltsa az addig talán jól hasznosítható munkaesztét.

A társadalom berendezkedése arra épült fel, hogy igazság uralkodjék az emberek között. Intézmények egész sora nyert életet ebből a célból. A rendőrség nehéz szolgálatával kutatja az igazságot. A bíróságok sok időt, fáradságot, figyelmet szentelnek ügyekre, hogy kibogozzák, mi az igazság és kinek van igaz. De politikai pártok is vannak, amelyek egyenesen jelszavainak egyikévé a legeszebb és legértékesebb emberi eszményt, az igazságot tűzték ki. Szinte megátolt volt, amikor Rákosi Mátyás nyíltan állt és minden alárendelt szervezetének férfiasan bátor útmutatással az igazságosság útját jelölte meg.

Az egész földreform törvény célja például az, hogy évszázados igazságtalanságot megszüntessen. Lehet, hogy fájdalmas lesz egy-egy földbirtokos számára, ha elvesznek tőle tíz-húsz ezer hold földet, amelynek jövedelmét saját személyére egyik sem tudta soha elkölteni, de mind be fogja látni, ha magába száll, hogy igazságtalanság nem történt vele, hanem csak igazságot szolgáltattak a sok tízezer földnélküli családnak, melyek eddig nyomorogtak és verjékülben fűtődtek.

Eppen a földreform az a terület, ahol nagyon kell vigyázni rá, hogy igazságtalanságok ne történjenek. Emberek dolgoznak benne, tévedések, hibás információk alapján helyt nem álló határozatok és ítéletek persze hogy születnek, de ezeknek felülvizsgálatát során fel kell emelkednie minden fórumnak arra az emberi méltóságteljes magaslatra, hogy igazságot szolgáltatson. A hangsúly soha sem azon van, hogy ki mit veszít, vagy mit nyer a földreformon, hanem kizárólag azon, hogy az emberileg elérhető legjobb eszmény határát, az igazságot megközelítsék.

Lehet arra az álláspontra helyezkedni, hogy nem fontos, ha egy-két földjéltől megfosztott tulajdonos sértve éri magát, vagy igazságtalannak tartja az ellene hozott határozatot, azonban nem szabad elfelejteni, hogy a nemzet testében ezek az emberek apró, parányi szálkák, genyesedést okozhatnak és a nemzet életét károsan befolyásolhatják. Ez azonban csak akkor következhet be, ha ellenük nem igazságos, hanem igazságtalan határozatot hoztak.

Az új földtulajdonosok nyugodt, békés termelő munkája érdekében, az egész nemzet jövője szempontjából kérjük a földosztó bizottságokat, a földbirtokrendező tanácsokat, hogy mindenféle más szempont kikapcsolásával csakis

Lipcse, Nürnberg körülzárva, Magdeburg elesett

A szovjet csapatok folytatják előnyomulásukat Ausztriában, Csehszlovákiában és Brünn előtt állnak

Moszkva, április 18. (MTI) A Szovjet Tudósító Iroda április 17-i hadműveleti jelentése:

A 3. belorusziai arcvonal csapatai április 17-én a samlandi főlzigelzen Königsbergől nyugatra folytatva támadásukat, harcok közepette elfoglalták Fischhausen várost és kikötőt, Karlsdorfot és számos más helységet. Az arcvonal csapatai a németeket Pillau városába és kikötőjébe szorították és körülzárták azokat, megsemmisítésük folyamatosban van.

A 2. ukrániai arcvonalunk csapatai folytatva támadásukat,

április 17-én elfoglalta az ausztriai Zistersdorfot, fontos közlekedési várost, Pozsdorfot, valamint 30 más helységet és számos vasútállomást.

Csehszlovákia területén az arcvonal csapatai Hononintól északnyugatra folytatták támadásukat és előnyomultak.

A 3. ukrániai arcvonal csapatai St. Pöltentől északra és nyugatra elfoglaltak számos helységet. Az arcvonal többi szakaszán helyi jelentőségű harcok, számos ponton helyi felderítő tevékenység folyt.

A Majdanekben és Auschwitzban kivégzett áldozatok értékeit az ő gyártelepén osztották szét, mivel ő volt ezeknek a megsemmisítő halálgázoknak a szervezője.

Papen elfogatásáról egy angol lap így vélekedik: Nem valószínű, hogy ez a körmonfont ravasz politikus szövetséges kézzel hagyta volna magát keríteni, ha nem győződött volna meg arról, hogy a jelszava elveszett.

A londoni rádió egyik híradásában beszámolt arról, hogy Seyss-Inquart, Hollandia helytartója Németországba szökött. A szövetséges csapatok fészkei és

katonai elkeseredéssel veszik napról napra tudomásul azokat a kegyetlenségeket, amelyeket a németek elkövettek a fogságba esett szövetségesekkel és ezért a legkönyörtelenebb bánásmódot követelik a német hadsereg tagjaival. Ezzel kapcsolatban egy szövetséges haditudósító a következőket írja: Az a szövetséges katona, aki látta, hogy az Ardenneknél mint lötték főbe hadifoglytársait a németek és aki végig élte a német foglyaltáborok borzalmait, ma nem ismer irgalmat az ellenséggel szemben.

A szövetségesek előnyomulása

London, április 18. A Züder-Zeetól egészen Csehszlovákiáig folyik a német hadseregek maradványainak szétzúzása, feldarabolása és bekerítése. Lipcse be van kerítve, Nürnberg is csaknem körül van zárva. Plaumen elesett és bármikor várható a hír, hogy csehszlovák földön folyik a küzdelem.

A gyalogság támadását Magdeburg ellen negyórás tüzéségi tűz és légi bombázás előzte meg. Az amerikaiak már utcai harcokat vívnak a városban.

A brit haderők gyors iramban nyomulnak keleti és északi irányban Hamburg felé és tegnap este 40 km-re megközelítették a várost.

Hollandiában is visszaszorítja az offenzíva a németeket Amsterdam felé. Apeldoorn elesett. A szövetséges pilóták jelentik, hogy a németek a tengeren a legkülönbözőbb járműveken, a bárkákól a létezőtől hajókig megpróbálják, hogy meneküljenek.

A náci vezérek sietnek nyugat felé megadni magukat a szövetségeseknek

Moszkva, április 18. (MTI) A német-fasziták és azok vezérei már tudják, hogy elvesztették a játszmát, mégis mint a fuldokló az utolsó szalmaszállba, úgy kapaszkodnak mindenhez. A német náci vezérek most sietnek nyugat felé, megadni magukat a szövetségeseknek. Külföldi szemleírók azt a tényt, hogy sok ismert nevű politikus igyekezett a szövetségesek hadifogságába jutni, nem tartják véletlennek. A Reuters-ügynökség tudósítója szerint Papen és Mackensen ilyen korai szövetséges fogságbaesése a leg-

jobb jellemző a Hitler-Németországon lejátszódó eseményekre. A haditudósítók közlik, hogy a magukat önként megadó német gyáriparosok igyekeznek meggyőzni a szövetségesek kegyeit. A jénai Zeiss-művek igazgatója azt állította fogságba jutásakor, hogy ő csak kötelességét teljesítette, amikor a nácioknak dolgozott. Az I. G. Farben-industrie hatalmas vegyipari vállalat igazgatója ezt mondotta: »Boldog vagyok, hogy újra Önöknek dolgozhatok.« És ugyanakkor elhallgatta, hogy

Az angol rádió jelentése szerint a német nyugati arcvonal nincs többé, elszórt csoportok védekeznek és egyes terepszakaszokban harcolnak. Magdeburgot teljesen elfoglalták a szövetségesek. Amerikaiak félig elfoglalták Nürnberget.

A szovjetcsapatok Brünnből 20 kilométerre nyomultak előre. Berlin térségében Konyev tábornok csapatai már csak 130 kilométerre vannak a szövetségesektől.

Legújabb

London, ápr. 18. A londoni rádió ma este bejelentette, hogy német jelentés szerint Konyev marsall csapatai 40 kilométerre állanak Berlinből északra. Az orosz csapatokat mindössze 100 kilométer választja el a szövetséges seregektől.

A 3. amerikai hadsereg tankcsapatai mélyen benyomultak Csehszlovákia területére.

jobban jellemzi a Hitler-Németországban lejátszódó eseményeket. A haditudósítók közlik, hogy a magukat önként megadó német gyáriparosok igyekeznek meggyőzni a szövetségesek kegyeit. A jénai Zeiss-művek igazgatója azt állította fogságba jutásakor, hogy ő csak kötelességét teljesítette, amikor a nácioknak dolgozott. Az I. G. Farben-industrie hatalmas vegyipari vállalat igazgatója ezt mondotta: »Boldog vagyok, hogy újra Önöknek dolgozhatok.« És ugyanakkor elhallgatta, hogy

Egy ruhrvidéki tudósító táviratban az alábbiakat. Egész nap figyeltem a német hadseregecsoporthaladását. A járműoszlopok megállás nélkül hajadtak zsúfolva német katonákkal a foglyaltábor felé. A járműveket maguk a németek vezetik. Gyakran őrizet nélkül. A ruhrvidéki terepszakaszba szorult német erők parancsnoka hírt szerint öngyilkos lett.

Egy másik tudósító Essenből

A szövetségesek élkötelékek kelet felé nyomulnak

London, április 18. A szövetséges élkötelékek már nem Németországba nyomulnak be mélyebben, hanem Németország keleti határa felé mennek, maguk mögött hagyva a birodalom szívét. A szövetséges előnyomulás most már a keleti fronton olyan

makaesul küzdő németeket veszélyeztet az Odera-mentén. A brit előretörés élen a 7. páncélos hadosztály halad, amely az első volt az El-Alamaintól Tuniszig tartó offenzívában, majd a normandiai partraszállás óta mindig az első vonalban küzd.

Az olaszországi offenzíva

Olaszországban a szövetséges offenzíva jobbszárnyán a 8. hadsereg megerősítette Argentát. Ettől nyugatra lengyel és indiai csapatok 20 km-re vannak Bolognáól. A németek harcra készték a jól felszerelt 29. páncélgéranthos had-

osztályt, de az 56. londoni hadosztály sok foglyot ejtett a németek mokaes védekezése ellenére. Az arcvonal középső részén az újjászervezett csapatok egyesültek a szomszédos frontszakaszon küzdő indiai csapatokkal.

Lengyelország a sanfranciscoi konferencián

Moszkva, április 18. (MTI) A szovjet kormány jegyzékét intézett az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Kína kormányaihoz azzal kapcsolatban, hogy Lengyelországot hívják meg a béke és biztonság fenntartására irányuló nemzetközi szervezet megalakítására. San - Franciscóban április 25-ére összehívott konferenciára. A szovjet kormány e felhívásában rámutatott arra, hogyha a legközelebbi jövőben nem hajtják végre a londoni lengyel kormány megfelelő átalakí-

tását, úgy a sanfranciscoi konferenciára a Varsóban székelő ideiglenes lengyel nemzeti kormány képviselőit kell meghívni, mert ennek a kormánynak a hatalma terjed ki Lengyelországra egész területére és ez a kormány a nép támogatását bírja. Az Amerikai Egyesült Államok és Anglia azt válaszolták, hogy a Szovjet-unió ezirányú kérését nem teljesíthetik, míg Kína kormány azt válaszolta, hogy még nem döntött a kérdésben.

azt mondja, nem fontos, hogy azonnal kapjon mindenki földet egy bizonyos községben, ha egyszer ott kevesebb a föld, mint az igénylő, mert pár nap, vagy hét múlva kaphat földet a Dunántúlon, ahol a legjobb földet osztják ki az igénylőknek.

Ez a bölcse álláspont, amely nem az egyén érdekét nézi csak, hanem az egész nemzetét, amely csak akkor állhat meg és fejlődhet békésen, ha létének alapját a szklaszklárd igazság képezi.

az igazságot keressék és szolgálják. Ne engedjenek érvényesülni emberi indulatokat, régi haragot családok között, gyűlöletet, bosszút, visszafizetés meghurcolásáért, elszennvedett méltánytalanságokért, mert most nem párbajokról, saját személyes ügyekről, ha-

nem a nemzet legnagyobb kincséről: a jövőről kell dönteni. Ennek a jövőnek az alapja nem lehet futóhómokra épített ház, hanem szilka legyen ez a fundamentum, amelyet nem lehet és nem kell megváltoztatni. Tökéletesen igaz van Rákosi Mátyásnak, amikor

Teleki Géza gróf a Polgári Demokrata Párt enőke

A Polgári Demokrata Párt országos vezetősége felkereste Teleki Géza gróf kultuszminisztert, akit a párt elnökségének elfogadására kérték fel. Teleki elfogadta a párt elnökségét, átvette a párt vezetését és máris hozzáállt a magyar demokrácia szel-

lemében, a többi párttal szoros együttműködésben, a párt erőteljesebb szervezéséhez. A kultuszminiszter egyébként elhatározását bejelentette Miklós Béla miniszterelnöknek, aki ezt tudomásul vette.

A gyűjtőtáborokat átadják a magyar hatóságoknak

Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a gödöllői és szegedi gyűjtőtáborokat a magyar hatóságok a tegnapi nap folyamán átvették és az ottlévő embereket átballandították Debrecenbe. Rávi-

desen sor kerül a ceglédi gyűjtőtábor átadására is.

Szegedről egyelőre 18-24 éves korig a férfiakat vette át a magyar hatóság.

Szálasiék utolsó erőszakoskodása

Pánik az osztrák határon — Kolosváry-Borcsa Mihály levágatta a szakállát

Az osztrák határról érkező, megbízható hírek szerint Szálasiék magyarországi tartózkodásának utolsó napjaiban Szőlősi Jenő „miniszterelnökhelyettes” gyakorolta a »határmat« és ő beszélt az azóta elhallgatott magyarvári rádióban.

A Szálasi-kormány egyre-másra hozza az új rendeleteket. Azonnali hatállyal felbontotta a vegyeshiátságokat és ezen a címen még néhány szerencsétlen embert elhurcoltak. Elkobozták a »hazaárulók« vagyonát, megszállták és kifosztották azokat a nyaralókat, amelyeknek tulajdonosai az oroszok által felszabadított területen laktak. És egymásután jelentek meg a sorozási és kiürítési rendeletek. A végén már a 16 éves fiúkat is alakulatokba osztották.

Tragikus jelenetek játszódtak

le a határon. Egy menekülő magyar ezredes, akinek nem engedték meg, hogy a családját magával vigye, ráölt a németekre, majd kiirtotta feleségét és gyermekét és végül öngyilkos lett. A nyilasok egyébként berendezkedtek a menekülésre és a bujkálásra. Sokan megváltoztatták a külsejüket, hogy majd ha Németországot is elfoglalják az oroszok és szövetségeseik, könnyebben elrejtőzhessenek.

Kolosváry-Borcsa Mihály levágatta hírhedt szakállát. A németek őt is kidobták az autójából és gyalog lépte át a határt.

Jellemző a náci-uralom utolsó napjaira, hogy a vezetők nem mertek testőrség nélkül az utcára menni, mert a lakosság minduntalan fenyegetően lépett fel ellenük.

dinak Antal nemet állampolgárt. Zsolt Imre, Varga László hajdúbozorményi pékmestert. Szabo Pál hajdúbozorményi lakost, Iszgera Tevékenység miatt. H. Fekete Péter hajdúbozorményi polgári iskolai igazgatót demokratiaellenes cikkei miatt internálta a debreceni rendőrség népbiznisi tárgyalójára.

Hír érkezett dr. Kardos Albertről

A debreceni zsidószövetség Budapestre küldött megbízottai értesítették a szövetséget, hogy a Bécsből már Budapestre érkezett debreceni zsidók hiradása szerint dr. Kardos Albert nyugalmazott gimnáziumi igazgató Bécsben életben van. A neves irodalomtörténészről tavaly 82 éves korában hurcolták el a többi zsidóval együtt Debrecenből. A róla szóló kedvező hír hamar elterjedt és általános örömet keltett a városban.

A deportációból hazatérők lakásba helyezését soronkívül intézik el

A vagyonuktól, szabadságuktól hosszú időre megfosztott és nagyon sok embertelen szenvedések kitért zsidó deportáltak hazatérésével kapcsolatban minden illetékes tényező a legnagyobb szeretettel működik közre, hogy valamit helyrehozzanak a múlt bűneivel szemben. A zsidó hitközség most a deportáltak lakásába korábban beköltözött és még benne lakó családok figyelmét arra hívja fel, hogy a deportáltak útban vannak hazafelé és minden percben megérkezhetnek. Elhelyezésükről az emberiség szempontjából gondoskodni kell. Tehát ha csak lehetséges, keressenek a maguk számára a lakásokban most bent lakók megfelelő más elhelyezésre lakást, mert a lakásrendelet méltányos alkalmazása esetén őket a deportáltak lakásából a hatóság kénytelen lesz kitenni. Ha találnak lakást, akkor keressék fel a zsidószövetséget, a József kir. herceg-utca 26. szám alatt, ahol készséggel fogják nekik üres, igénybe vehető lakások emét megadni.

Nyilatkozat

A vámospécsi földosztással kapcsolatban a tényekkel ellentétes állítások láttak napvilágot. A valóság a következő:

A földosztást egyáltalán nem szabotáltam, sőt amikor a föld kímérése az igénylő bizottság emberei jelentkeztek, önként ajánlottam fel a gazdaság térképét, amelyen tábláink pontosan fel van tüntetve, hogy melyik tábla hány hold, ezzel is megkönnyíteni akarván munkájukat. Különböző a szóbanforgó föld felosztására nem is kerülhetett sor, mert bár igénylők jelentkeztek, de a Hajdúmegyei Földbirtokrendező Tanács, mintán hat egyenként 21,5 holdas földről van szó, a vonatkozó rendelet alapján az igénylőnek nem adott helyt. Új tulajdonosok egyáltalán nem jelentkeztek. A gazdaság egyik régebbi cselédje, Nagy Gábor kezdett ásni egy helyen, azon a részen, amit ő igényelt. Még ő sem zavartam meg munkájában, éppen Szilágyi János, a vámospécsi földigénylő bizottság elnöke meg is jegyezte: „Hadd ásson, ha majd nem neki ítélik a földet, akkor legfeljebb megkapja munkájának ellenértékét.”

Egyetlen igénylő sem jelentkezett azzal, hogy munkálni akarja a földet. Hogy mennyire nem szabotáltam, arra bizonyították az el- ső jelentések szerint négy halálos áldozata van, két férfi és két nő. Többen a vonatban és az autón ülők közül súlyosan megsebesültek. A halálos szerencsétlenségről értesítették a debreceni rendőrséget és ügyészséget. Dr. Szarukán József vizsgálóbíró dr. Matkó Sándor rendőrtanácsos, a debreceni rendőrség bünyügyi osztály- vezetője szálltak ki a helyszínre. A vizsgálat még folyamatban van.

Apor Vilmos győri püspök meghalt

Most érkezett a fővárosba az a hír, hogy báró Apor Vilmos győri püspök tragikus körülmények között meghalt.

Apor Vilmos a magyar katolikus püspöki kar kimagasló tagja volt. Emelkedett haladó

szelleméről volt közismert, a nyilasokkal bátran szembeállt és mindent megtett üldözött embertársai megsegítésére, püspöki palotájában felekezetre való tekintet nélkül menedéket adott mindenkinek, akit üldöztek.

A nyilasok elhurcolták a miniszterelnök fivérét

A napokban érkezett a hír Budapestre Dálnoki Miklós Béla családjához, hogy a nyilasok a vörös hadsereg megérkezése előtt csendőrök és fegyveres nyilasok rohanták meg a Miklós-villát, a miniszterelnök fivérét megbilincselték és ismeretlen helyre elhurcolták. Ez egyébként már második eset, hogy a nyilasok a miniszterelnökön így akarnak bosszút állni. Még a múlt év őszén elfogták a miniszterelnök fiát is, Dálnoki Miklós Lajos huszárfőhadnagyot és azóta az ő sorsa is ismeretlen.

azt rótták fel, hogy a miniszterelnök fivére volt. Néhány nappal a vörös hadsereg megérkezése előtt csendőrök és fegyveres nyilasok rohanták meg a Miklós-villát, a miniszterelnök fivérét megbilincselték és ismeretlen helyre elhurcolták. Ez egyébként már második eset, hogy a nyilasok a miniszterelnökön így akarnak bosszút állni. Még a múlt év őszén elfogták a miniszterelnök fiát is, Dálnoki Miklós Lajos huszárfőhadnagyot és azóta az ő sorsa is ismeretlen.

Vonat és autó karambolja

A pallagi kanyarnál szerda reggel a nyírbátori vonat és egy teherautó eddig meg nem állapított körülmények között egymásba rohamt. A karambolnak az első jelentések szerint négy halálos áldozata van, két férfi és két nő. Többen a vonatban és az autón ülők közül súlyosan megsebesültek.

A halálos szerencsétlenségről értesítették a debreceni rendőrséget és ügyészséget. Dr. Szarukán József vizsgálóbíró dr. Matkó Sándor rendőrtanácsos, a debreceni rendőrség bünyügyi osztály- vezetője szálltak ki a helyszínre. A vizsgálat még folyamatban van.

Olasz hercegnő sorsa a fogolytáborban

A buchenwaldi táborban halálát lelte Mafalda olasz hercegnő. Egy bombatámadás során megsérült, de nem engedték sebeit bekötözni, a szerencsétlen hercegnő másnap meghalt.

Lipce polgármestere öngyilkos lett

Lipce körzetéből jelentik: A helyi nácivezetőket magával ragadta a kétségbeesés, a páros polgármestere föbelőtte magát. Előbb azonban megölte két gyermekét, feleségét, majd öngyilkos lett.

Letartóztatták Várady László volt MEP-képviselőt

A MEP szélsőjobboldali csoportjának hangos tagja volt vitéz Várady László képviselő. A győgszerzési pályáról lendült vaskos természetével a politikai életbe, amikor Szentesen 1935-ben mandátumhoz jutott. Allandóan a legszélsőbb jobboldali frakciókat harsogta. 1939-ben két mandátumot is szerzett, egyet a MEP csongrádmegyei listáján, a másikat a tiszamarcsoni kerületben, ahol Eckhardt Tiborral állt szemben.

Vagyonmentő, Bádgos-u. 1.

METEOR MOZGÓ

Csütörtök csak egy napig

I. Péter (II. rész)

Előadások kezdete: d. u. 3, fél 5 és 6 órakor. Pénztár 2 órakor.

ABLAK-KITT

minden mennyiségben kapható SZABÓ ZSIGMOND cégnél Piac-utca 10. szám.

FRIZURÁJÁT készíttesse

Körhöny Lászlóné

úri- és hölgyfodrász üzletébe Csapó-u. 1. Alföldi palota.

BÚZÁT, ROZSOT ÁRPÁT, TENERIT a legmagasabb áron vásárolunk.

HORTOBÁGY MŰMALOM

Kostya Erzsébet

ékszerész Piac-utca 28. üzletét megnyitotta ékszer javítást vállal a r a n y a t magas napi áron vesz

Néhány 300 öles ház hely

tulajdonos el- utazása miatt alkalmi áron eladó.

Kitűnő pénz- befektetés! Czegléd Szent Anna - utca 42.

VESZÜNK ELADUNK

BÚTORSZÖVETET, SEZLON- TERÍTŐT, FÜGGÖNYT, SZÖ- NYEGET, BALLONKABÁTO- KAT, VIASZOS- ÉS TEXTIL- ÁRUT. HAAS FÜLÖP ÉS FIAI-FELE RT. FERENC JÓZSEF-ÚT 58.

Üres kölnis üve- getek, dobozokat minden mennyiségben

magas áron vesznek

SOLTI Illatszertár Sas-u. 2.

LEN CÉRNA

üzemek, iparosok részére kapható PASZOMÁNGYÁRBAN Piac-u. 32.

Zsirt, lisztet vagy 1000 pengőt

adok annak a szerencsés meg- találónak, vagy nyomraveze- tőnek, aki visszajuttassa az Apolló mozinál elvesztett két darab barna nerc szőrme- t. Cim: SIMON ILI VARRODÁ- JA, ARANY JÁNOS-UTCA 2.

A pénzügyminiszter bejelenti a bankjegyek kicserelését és a belső államadósság növelését

Nem lesz sem defláció, sem infláció

A Reggel című budapesti lap írja:

A pénzügyi kormányzat nem jár az abszolút defláció veszélyes útján; tudatában van a fizetőképességben való szűkülésnek és megvan a maga elmondásai a bajok kiküszöbölésére — mondotta dr. Vársány István pénzügyminiszter. A Reggel munkatársának, aki azzal a késsel fordult hozzá, hogy tájékoztassa a közvéleményt az ország legégetőbb pénzügyi problémáiról. Mi lesz a pénzzel? Infláció vagy az egekre törő árak emorzsolódása lesz-e az út, melyen a kiegyensúlyozott pénzügyi helyzet ígért földjére eljutunk? Mikor és hogyan szűnik meg a nyomasztó pénzhány, mely valamikor magánbaj volt, le most egyforma súllyal nehezedik az ország majdnem valamennyi polgárára?

A közönség azt mondja: nincs pénz — jegyzi meg mosolyogva. — Ez tévedés. Hogyne lenne pénz ott, ahol meg tudják fizetni a fekete-piac jélmétes árait és ahol annyi embernek akad 180 pengője egy kiló húsrá. Pénz van, de elbujt. Nem a pénz hiányzik, hanem a bizalom. Senki nem viszi a pénzt a bankok ársen álló pénztárába, mert nem bízik a betétek zavartalan visszafizetésében. Így jelentkezik a fizetési eszközökben való hiány, amelyen segíteni kell, de nem bankjegy-inflációval, hanem a belső államadósság növelésével.

A kormány a kényszerkölcsön eszközéhez fog nyúlni és lehet, hogy ezt a tervet összekapcsolja a bankjegyek külsőbővítő kicserelésével. Ez utóbbira azért is feltétlenül szükség van, mert ez az egyetlen módja annak, hogy ne engedjük visszaszivárogni azokat a milliárdokat, amelyeket a németek és nyilasok a bankok és intézmények pénztárából elvettek. A bankjegyek kicserelését azért is tartom célravezetőbbnek, mint a pénz lebélyegzését, mert így nem forog fenn az a veszély, hogy az emberek — otthon, házi-lyag intézék el a pénz lebélyegzését.

Milyen lesz az új pénz és mikor kerül kibocsátásra?

A miniszter előveszi iróasztala fiókjából az új pengő-bankjegyek mintáit. Pontosan azokról a klisékről készültek, amelyekről az 1926-os pengő-bankjegyeket állították elő.

Amint látja, tulajdonképpen nem új pénzről van szó, hanem régióról; a bankjegyek, amelyek most megjelennek majd a piacon, már forgalomban voltak közel húsz évvel ezelőtt. A régi kliséink megvannak és nyomásuk meg fog kezdődni abban a pillanatban, amikor elegendő anyag — papíros, festék — áll rendelkezésünkre. A munka sürgős és hamarosan megindul. Ezerpengős címleteket nem fogunk kibocsátani, ellenben megjelennek a forgalomban az új 500 pengős bankjegyek. A 100 pengős címleteknél a most forgalomban levő típus is megmarad egyelőre a forgalomban, mindaddig, amíg ezeket fokozatosan nem tudjuk bevonni. A bankjegyek kicserélése annál sürgősebb, mert meg kell akadályoznunk, hogy a nyilasok az ellopott klisékkel külföldön tovább gyártassák a pénzt. Lehetséges, hogy a bankjegyek kicserélésével egy időben megtörténik a kicserélésre bemutatott címleérték leszállítása is. A kormány azonban semmi esetre sem akar semmiféle ortodox értelemben vett de-

valációt kérésztülvinni és a eserénél előálló különbözetet kötvény vagy takarékbetét formájában javára írja a bemutatónak. — Mennyire becsüli a miniszter úr a jelenlegi bankjegyforgalmat és növelni vagy csökkenteni óhajtja-e a szabadon úszó pénz mennyiségét?

Valóban csak becsülről lehet szó, mert pontos adataink nem állhatnak rendelkezésre. Szeptember végén a bankjegyforgalom közel 10 milliárd volt, azóta a nyilas rezsim körülbelül 5 milliárddal növelhette a bankjegymennyiséget. Hogy ebből mennyi ment ki a külföldre és mennyi maradt az országban: nem tudja senki. Bizonyos az, hogy annyi bankjegynek kell rendelkezésre állni, amennyi a forgalom lebonyolításához szükséges. A jelenlegi bajok igazi forrása az, hogy a bankok pénztárai üresek és a pénzüntézetek nem tudják finanszírozni a termelést. Az aranyfedezet e pillanatban éppoly kevés az aktuális kérdés, mint a pengő nemzetközi értékelése. A mi pénzünk értéke nem az aranyfedezettel függ, hanem attól, hogy mennyit termelünk; aranyra csak kiegyenlítő-sül lesz szükség a nemzetközi forgalomban.

Miképpen képzei el a miniszter úr az ország belső pénzügyi egyensúlyának helyreállítását?

A bankjegyek kicserelésével elő kell bujnia az elrejtett milliárdoknak; a belső államadósság növelésével a kormányának módja lesz a hitelvetel megindítására és abban a pillanatban, amikor a bankok fizetőképessége helyreáll, amikor nemcsak a betéteket tudják azonnal visszafizetni, hanem hiteleket is tudnak folyósítani, helyreáll a közönség bizalma: a pénz előbujik rejté-

helyeiről és egészséges vérkeringése ismét megindul. Itt áll előttünk a debreceni példa. Debrecenben máris jelentkeztek betévközlők a bankoknál, mert látták a fizetési készséget; a városi pénzüntézet már hiteleket is folyósított és a pénz forgalmának normalizálódása megkezdődött. A pénzüntézet csökkenéséhez hozzá fog járulni az árak további lemorzsolódása is. A mai árak indokolatlanok, magyarázatukat elzártágunkban kell keresni. A főváros azonban fokozatosan be fog kapcsolódni az ország normális forgalmába és az árusere megindulhat a ma már elzárt Tiszántúllal éppoly, mint a Dunántúllal. A belső forgalom fokozatos helyreállításával és a hitelvetel és pénzforgalom egészséges megindulásával helyrebillen majd az árnívó, kereset és pénzforgalom természetes egyensúlya is. Meg fog szünni hamarosan az a helyzet, hogy a vállalatok nem tudják fizetni a munkásaikat, mert a bankokban nincs pénz.

Az államháztartás kiegyensúlyozására mik a miniszter úr tervei?

Az adózási készség kikényszerítése. Nálunk könnyen vették az adózást, különösen Budapesten: hatalmas adóhátralékok vannak, amelyeket a kormány-nak be kell hajtania. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy keresni fogunk ott is, ahol valóban nincs, de ahol fizetési lehetőség van, ott meg fogjuk találni a módját a fizetési készség kiterőszakolásának is. Ez nem adó-morál kérdése, hanem — ismétlem — fizetési készsége. A normális gazdasági élet megindításához a kormány-nak pénzre van szüksége és ezt a pénzt a pénzügyi kormányzat legjobb tudása szerint elő is fogja teremteni.

Déri Imre.

Debrecenben megrendezik a „Deportáltak Hetét“

Beszélgetés a hazatértekkel

1944 nyarán történt az a minden emberiséget megcsúfoló, barbár intézkedés, melynek következtében a debreceni gettóból előzőleg a téglagyárba kihurcolt és ott napokon át szinte a szabad ég alatt, esőben, sárban élő családokat, asszonyokat, gyermekeket, miután a német katonák és a csendőrok utolsó megmaradt értékeitől is kifosztották, hatvan személyenként vagonokba zsúfolták és deportálták. A debreceni rendőrség politikai osztálya a közelmúltban állapította meg, hogy egyes vagonok olyan zsúfoltak voltak, nem lehetett az ajtókat rázárni. A német katonák és néhány szorgalmas asszisztáló szadista gumibottal verte beljebb a kocsiba az embereket, egyik-másik szöges cipőjével rugdosta a gyermekeket, asszonyokat, férfiakat egyaránt. Zokogás, jajgatás hallatszott tompán a leplombált vagonokból, melyekben néhány kenyér és veder víz volt az útra való.

Igy szakították el már előzőleg feldúlt otthonukból, kifosztott lakásaikból emberek ezreit, akik csaknem egy esztendő után sűrű rajokban jönnek hazafelé, hogy Bécs és környékét felszabadította az orosz hadsereg. Mert a debreceni deportáltak kétharmadát Ausztriába szállították és ezeknek nagyrésze, kivéve a fardal-

makat, az út borzalmaiktól nem bír aggodat és gyermekeket és a légitámadás áldozatait: életben maradtak...

Most jönnek hazafelé... Tudják, hogy nem várja őket otthon, de megindulnak Debrecenbe, mert ez a háza. A már megérkezettek mondják, hogy Bécsből a magyar határig és a dunántúli utakon feketél emberesikok nyüzsgögnék. Elindult deportáltak. Akinek szerencséje van, felveszi egy szovjetgépkocsi és sokszáz kilométeren át hozza Debrecen felé. Ezek érkeznek meg leghamarabb. Mások székerekre kapaszkodnak... A legtöbb azonban gyalogosan rója az utat és számolgtatja az eltűnő kilométerköveket...

Földes Antal állatszerésszel és a vele egy időben érkező első csoport tagjaival beszélgettünk a deportáltak sorsáról.

Az út a múlt év nyarán a deportálás felé a pokoli hőségben átizzott és lezárt vagonokban, egymásbászúfolt emberek között szörnyű volt — mondják. — Bizony, voltak állomások, ahol az út szenvedéseit nem bíró elpusztultak holttestként tömegesen adtuk ki. Később ezt sem engedték meg. A náciak, az SS-katonák végig brutálisan, embertelenül viselkedtek...

Aztán, mikor embertelen szenvedések után megérkeztünk

Bécsbe és a környéken levő deportált táborokba, ott már körül-fogott bennünket az osztrák nép meleg emberisége. Állítjuk, hogy velünk együtt az osztrákok is, éppúgy, mint idehaza a magyarok, sokat szenvedtek a német kegyetlenkedésektől. Talán a közös sors tette, hogy amennyire tehették, jól bántak velünk. Azonban magukat az osztrák származású deportált táborőröket is ellenőrizték az SS-katonák és ezektől még jobban rettegetek, mint mi.

Nagyon sok kedves, jóleső példáját hozhatnánk fel az osztrákok jószívének. Volt egy idősebb férfi, aki minden héten beállított a tábor kapujához... Csak annyit mondott „Grüss Gott!“ és le-tett egy nagy csomagot tele élelmiszerral... Hiába kérdeztük nevét, nem mondta meg. A gyermekek, öregek részére tejet, vajot dugdostak be. A szakemberek munkára, üzemekben voltak kiharozva és egyáltalán nem panaszkodhattak. Keményen dolgoztak, de az élelem is tűrhető volt, a bánásmód is. Azok, akik Ausztriába kerültek és nem a német fenevadak közé, a haláltáborokba, jól jártak, mert ha távol estek is otthonuktól, családokat széleibáltak is, de életük biztonságban volt és emberségesen bántak velük.

Külön meg kell emlékeznünk a magyar vasutasok nagyszerű, emberséges viselkedéséről. Mikor szerelvényekkel átjöttek Ausztriába, élelmiszert, csomagokat, újságokat, friss hazai híreket hoztak nekünk. Nem felejttem el: egy napon beállított egy vasutas és kis csomagot nyújtott át. Ki-

DEBRECZEN 3. OLDAL 1945. IV. 19.

bontottuk: az újságcsikkek voltak benne a Hitler ellen elkövetett merényletről. Még aznap megkérdeztük a táborban dolgozó osztrák üvegesünket, mit tud a merényletről... Elkészre detten le-gyintett az öreg: Sajnos nem sikerült.

Nehéz napjainkat a légitámadások jelentették... A Bécsbe deportáltaknak nem annyira, mint akik a környéken voltak és nem volt megfelelő óvóhely. Bizony ezeken a helyeken nagyon sokan áldozatul estek a debreceniek közül is. Így pusztultak el a Venyige-család tagjai és Geiger Gyuláné is.

Debrecenből Ausztriába körülbelül 6000—7000 embert vitétek. Ezeknek kilencven százaléka hazaérkezik. Nagyobb és győtrőbb kérdés azonban, hogy mi van azokkal, akiket Auschwitzba, Birkenaubába és a többi haláltáborba szállítottak, ahol a német héraok tízezerszámmal pusztították el az embereket...

Az elsodort életet egy része így jön vissza elpusztított otthonába. Nem maradt meg számukra más, mint pusztá életük. Társadalmunk azonban, mely szintén sokat szenvedett a német erőszak, a megszállás hónapjai alatt, segítségére siet a megérkeztetteknek. Értésülésünk szerint rövidesen megrendezik Debrecenben a „Deportáltak Hete“ akciót nagyszabású gyűjtésekkel és más utakon is mindent elkövet, hogy ellejejtse a hazatérőkkel az átélt gyötrelmeket és segítségükre legyen új egzisztencia teremelésében.

Hogyan gyilkolták meg Kemény Simon szerkesztőt

Budapestről jelentik: Most, hogy a budai lakosság is szabadon közlekedhet a hidakon Pest-re, több vadállatian kegyetlen gyilkosság híre érkezett át a Duna balpartjára. Így tudtuk meg, hogyan tették el láb alól Kemény Simont, az ismert kiváló költőt. Az Est volt szerkesztőjét. Kemény Simon a Hermann Ottó-út 2/b alatt lakott villájában, amelyet sokáig védett az ottlakó japán katonai attasé. Az ostrom idején a német SS csapatok egyik szakasza üttötte fel tanyáját a villában, amelynek óvóhelyén tartózkodott családjaival Kemény Si-

mon.

A szerkesztőt két nappal a felszabadulás előtt négy SS örmester a villa kertjében géppisztollyal megölte, testvéröccsével Kemény Imrével és a villa házmesterével együtt. Ugyanakkor kézigránátokat vágta az óvóhelyre és többen megsebesültek. Özvegye sér-tetlen maradt.

A meggyilkolt költőt egyelőre a villa kertjében hantolták el. A tettesek kézrekerítésére — tekintve, hogy folyótáborban vannak — megtették az intézkedéseket.

A közönség szava A lakáshivatalról

Van még Debrecenben is a régi faszezási időkrol visszamaradt ily emevezési intézmény. Régen idigiet multa. Minden magántulajdon megmaradt, mindenké szabadon rendelkezhet tulajdonával, csak egy nem: a háztulajdonos. Ha ez vagy, és van egy kiadó lakásod, vedd tudomásul, hogyha valaki megsejti, hogy lakod esetleg et akar költözni, ha talán csak hónapok múlva is, már jó előre akad valaki, aki igényét bejelenti ennél a hivatal-nál, s egyezer csak anélkül, hogy megkérdeznének, anélkül, hogy sejtet-med lenne róla, kapsz egy végzést, mely szerint házadban kiutaltak vala-kinek azt a lakást, akár akarod, akár nem, beköltözik az új lakó és kény-telen vagy öt befogadni még ha eset-leg megoly ellenszenvet is neked. Tud-juk, hogy minden megdrágult az utóbbi években, egyedül a lakás ára maradt összegezerben a régi. Sok ember egész életében gyűjtött, házat vett, hogy öreg napjaiban abból megélhe-sen. Az összeg megmaradt, de egy sktulya potkávét sem vehet belőle most, nehogy megélhetne. Semmire sincs oly nagy adó vetve, mint a háztulajdonra, s most még abba sincs beleszállásod, kit fogadsz be a há-zadba. Ideje volna a mai demokrá-tikus világban, hogy ez a régi, elavult lakáshivatali intézmény megszűnjön, annál is inkább, mert csak költségre kerül, foglalkoztat egy csomó tisztvr-élet, fogyasztja a papírokat, fűtet, világítást, de azért több lakás sin-csen egyetlen egyvel sem, sőt csak egy csomó nehézség, bosszúság és per származik az egészből. H. K.

ÍRÓGÉPET,
írodagép, KELLÉKET.
VESZ HURAY, Kossuth u. 39

MINDENMŰ TEXTILÁRUK
férfi-női ruhák
vétele-eladása
PAPP TEXTIL és DIVATÁRU ÜZLET Dégenfeld-tér 4.

HAJDÚSÁGI KONZERV-GYÁR MEGKEZDTE MŰKÖ-DÉSÉT, minden mennyiségben
cukorrépát
NAPI ÁRON VÁSÁROLOK.
ANTAL ANDRÁS konzerv-gyáros, DIÓSZEGI-ÚT 183. B.

Higyen nekem!! és győződjön meg róla, hogy férfi-női ruhákért, cipőért, szőnyegekért
MAGAS ÁRAT FIZETEK
Piac-u. 7. Ingóság üzlet.

Mielőtt arany, ezüst briliáns ékszerét óráját eladja mutassa meg
Szelecsényinek
Sas-utca 2. szám

KABÁTOK KOSZTÜMÖK ízléses kivitelben
MÓZSIK LÁSZLÓ női divattermében Vár-u. 4.

